

HAMROH SEMIZLIGI BOR BEMORLAR QORIN BO'SHLIG'I A'ZOLARI SIMULTAN OPERATSIYALARDA ANESTEZOLOGIK HIMOYANI TAKOMILLASHTIRISH USULLARI

Qurbonov Navruzbek Zayniddin o'g'li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti anesteziologiya, reanimatsiya va shoshilinch tibbiyot kafedrası. Samarqand, O'zbekiston,

Annotatsiya: Hamroh semizlihi bor bemorlar qorin va kichik chanoq bo'shlig'i organlarida simultan operatsiyalarni bajarishda ishonchli og'riqsizlantirish usullari ko'rib chiqildi. Jarrohlik stressining og'irligi, anesteziya usullaridan foydalanish, sedatsiya komponenti, o'pkaning sun'iy ventilyatsiyasi, jarrohlikda anesteziya, anestetik va opioidlarning kognitiv va psixomotor funktsiyalarga ta'siri; epidural anesteziyani umumiy anesteziya bilan birgalikda qo'llashda ta'minlangan ijobiy ta'siri baholanadi.

Kalit so'zlar: anestetiklar, narkoz komponenti, jarrohlik stressi, asoratlar, sedatsiya komponenti, epidural analgeziya .

Ishning dolzarbligi: Aholining umr ko'rish uzunligining o'sishi, atrof-muhit omillarining salbiy ta'siri, va tashxis qo'yish darajasining oshishi tufayli so'nggi yillarda qo'shma jarrohlik kasalliklari ko'paymoqda. So'nggi tadqiqotlar bizga patogenetik jihatdan bir-biriga bog'liq va tasodifiy bo'lgan turli xil organlar va tizimlarning kasalliklari kombinatsiyasida yangi qonuniyatlarni topishga imkon berdi. 2021- yilda Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti statistik ma'lumotlarni e'lon qildi, unga ko'ra jarrohlik bilan davolanadigan bemorlarning 25-30 foizida bir yoki bir nechta kasallik mavjud. Shu bilan birga, ushbu toifadagi bemorlarga zaruriy tibbiy yordam ko'rsatish va maksimal tibbiy, ijtimoiy va iqtisodiy samaraga erishish uchun haqiqiy imkoniyatlarga qaramay, hozirga qadar bunday bemorlarning atigi 1,5-6 foizi bir vaqtning o'zida jarrohlik aralashuvlardan o'tmoqda. Simultan operatsiyalarning sonini juda kamligi turli sabablar bilan izohlanadi: operatsiyadan oldingi davrda bemorlarning to'liq tekshirilmaganligi, qorin bo'shlig'i va kichik chanoq bo'shlig'i a'zolarining operatsiya davomida intraoperativ tekshiruv, bir vaqtning o'zida operatsiyalarni o'tkazish imkoniyatlaridan foydalanganda operatsion xavf darajasini tasdiqlash va jarrohlikning noto'g'ri natijasi, jarrohlik aralashuvining hajmini kengaytirish uchun jarrox va anesteziyistlarning psixologik tayyor emasligi bilan izoxlanadi.

Ishning maqsadi: Semizligi bor bemorlarda turli xil qorin bo'shlig'i a'zolari simultant operatsiyalarida anesteziologik yondoshuv samaradorligini baxolash.

Material va tekshirish usullari: Tekshirish uchun semizligi bor bemorlar qorin bo'shlig'ida simultan operatsiya o'tkazilgan 108 nafar bemorlarda o'rganildi. Ularning yoshlari 35 dan 66 yoshgacha (o'rtacha 52.5 +/- 5.6): erkaklar – 45 (41,7%), ayollar – 63 (58.3%) tani tashkil qildi. Bemorlar simultan operatsiya xarakteriga ko'ra quyidagicha taqsimlandi: gemigastrektomiya va xolestistektomiya –27 bemor, jigardan exinikokkektomiya va xolestistektomiya -22, gernalaparotomiya va xolestistektomiya – 25 bemor, gernalaparotomiya va gisterektomiya 34 nafardan iborat. Asosiy guruhdagi 66 ta bemor operatsiyalarida ko'p komponentli umumiy va epidural anesteziya (EA) bilan kombinatsiya qilinib o'tkazildi. Epidural bo'shliq punktsiyasi va kateterizatsiyasi umumiy qoidalar asosida standart premedikatsiyadan 30-40 daqiqadan keyin bajarildi. Punktsiya sohasi bajariladigan operatsiya bo'ladigan a'zolari hisobga olgan holda tanlandi. Mahalliy izobarik anestetik longokain 0,5% -1,5 mg/kg hisobidan qo'llanildi. Nazorat guruhidagi 42 bemorga shu xildagi operatsiyalarda umumiy anesteziya (UA) ingalyatsion va vena ichi anesteziyasi O'SV fonida bajarildi. Umumiy anestetik sifatida propofol 150-200 mg, izofluran o'rtacha 1,0-2.0 ob% fentanil 0,005% - 4-6 ml va miorelaksant arduan 0,04-0,06 mg/kg/soat dozalarda sarflandi. Operatsiya va undan keying dastlabki davrda umum klinik va bioximik tahlillar bilan birgalikda EKG, EXO – KG, AQB (sistolik. diastolik, o'rtacha), yurak urushlari soni (YuUS), tashqi nafas ko'rsatgichlari (spirometriya), pulsoksimetriya (SpO2) tekshirildi. Anesteziya effekti gemodinamik ko'rsatgichlar, glikemiya miqdori aniqlanib baholandi. Operatsiyadan keyingi davrda esa og'riqsizlantirish samarasi vizual – analog shkala (VASH) yordamida baholandi. Bemorlarda operatsiya va anesteziya xavfi ASA bo'yicha II-III darajani tashkil qildi.

Xulosa: Hamroh semizligi bor bemorlar qorin bo'shlig'i a'zolari travmatik simultan operatsiyalarini bajarishda kombinatsiyali anesteziya (UA+EA) intraoperatsion davrning silliq kechishini taminlaydi, sezilarli darajada narkotik analgetik va umumiy anestetiklar sarfini kamaytirdi va bemorni ertaroq uyg'onishiga olib keldi. Operatsiyadan keyingi epidural analgeziya bemorni ertaroq aktivlashtirib, nafas va ichaklar harakatini aktivlashtirdi, reanimatsiya va intensiv terapiya bo'limida bo'lish kunlarini kamaytirdi, demak iqtisodiy samaradorligi o'rin topdi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Матлубов М.М., Семенихин А.А., Хамдамова Э.Г. Выбор оптимальной анестезиологической тактики при кесаревом сечении у пациенток с ожирением // Вестник анестезиологии и реаниматологии. 2017. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vybor-optimalnoy-anesteziologicheskoy-taktiki-pri-kesarevom-sechenii-u-patsientok-s-ozhireniem> (дата обращения: 03.05.2022).
2. Матлубов Мансур Муратович, Нематуллоев Тухтасин Комильжонович, Хамдамова Элеонора Гаффаровна, Ким Ольга Витальевна, Хамраев Хамза Хамидуллаевич Оптимизация анестезиологического подхода при колопроктологических операциях у больных с сопутствующим сердечно-сосудистым заболеванием (обзор литературы) // Достижения науки и образования. 2019. №12 (53). URL: [https://cyberleninka.ru/article/n/optimizatsiya-anesteziologicheskogo-podhoda-pri-koloproktologicheskikh-operatsiyah-u-bolnyh-s-soputstvuyuschim-serdechno-sosudistym](https://cyberleninka.ru/article/n/optimizatsiya-anesteziologicheskogo-podhoda-pri-koloproktologicheskikh-operatsiyah-u-bolnyh-s-soputstvuyuschim-serdechno-sosudistym-zabolevaniem) (дата обращения: 03.05.2022).
3. Курбонов, Н. З., Пардаев, Ш. К., & Матлубов, М. М. (2022). ОПТИМИЗАЦИЯ АНЕСТЕЗИОЛОГИЧЕСКОГО ПОСОБИЯ ПРИ СИМУЛЬТАННЫХ ОПЕРАЦИЯХ НА ОРГАНАХ БРЮШНОЙ ПОЛОСТИ. Uzbek Scholar Journal, 10, 52-56.
4. Zayniddinovich, Q. N., & Qo'yliyevich, P. S. (2022). QORIN BO'SHLIG'I SIMULTAN OPERATSIYALARDA ANESTEЗИОЛОГИК YONDOSHUV SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH. Journal of Integrated Education and Research, 1(5), 116-121.
5. Kh, G. N., Kurbonov, N., Kh, K. E., & Matlubov, M. M. (2022). Optimization of Anesthesiological Approach for Recurrent Ventral Hernia in Obesity Patients. Texas Journal of Medical Science, 8, 10-14.
6. Kurbonov, N. Z., Raxmatov, F. I., & Giyosov, N. (2021). Optimization Of Anesthesia During Simultaneous Operations. Texas Journal of Medical Science, 3, 52-54.
7. Zayniddinovich, K. N., Qo'yliyevich, P. S., & Muratovich, M. M. (2022). OPTIMIZATION OF ANESTHESIOLOGICAL APPROACH IN RECURRENT ABDOMINAL HERNIA SURGERY IN PATIENTS WITH THIRD-DEGREE OBESITY. Journal of new century innovations, 18(1), 188-194.
8. Курбонов, Н. З. (2022). ОПТИМИЗАЦИЯ АНЕСТЕЗИОЛОГИЧЕСКОГО ДОСТУПА ПРИ ХИРУРГИИ РЕЦИДИВА ВЕНТРАЛЬНОЙ ГРЫЖИ У ПАЦИЕНТОВ С ОЖИРЕНИЕМ И АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ. ЙОДКОР О'QITUVCHI, 2(24), 431-439.
9. Zayniddinovich, K. N., & Kuilievich, P. S. (2023). STABILIZATION OF ANESTHETIC SUPPORT DURING SIMULTANEOUS ABDOMINAL AND

PELVIC OPERATIONS. IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(6), 122-124.

10. Zayniddinovich, K. N., & Kuilievich, P. S. (2023). Improving the efficiency of anesthetic access during simultaneous abdominal and pelvic surgeries in patients with concomitant arterial hypertension. IQRO, 3(1), 12-15.
11. Zayniddinovich, K. N., & Kuilievich, P. S. (2023). OPTIMIZATION OF ANESTHETIC SUPPORT DURING SIMULTANEOUS OPERATIONS ON THE ABDOMINAL AND PELVIC ORGANS. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(1), 331-334.
12. Sharipov, I. L., Xolbekov, B. K., & Kurbonov, N. Z. (2023). BOLALAR OFTALMOLOJARROHLIGIDA ANESTEZIYANI TAKOMILLASHTIRISH. World scientific research journal, 20(1), 107-112.
13. Kurbanov, N. Z., & Sharipov, I. L. (2023). IMPROVEMENT OF ANESTHETIC PROTECTION IN SIMULTANEOUS OPERATIONS ON ABDOMINAL AND PELVIC ORGANS. World scientific research journal, 20(1), 113-116.
14. Zayniddinovich, K. N., & Latibovich, S. I. (2024). IMPROVING ANESTHETIC PROTECTION AND BLOOD PRESSURE CONTROL IN SIMULTANEOUS ABDOMINAL AND PELVIC OPERATIONS IN OBESE PATIENTS. JOURNAL OF APPLIED MEDICAL SCIENCES, 7(1), 97-101.
15. Sharipov, I. L., Qurbanov, N. Z., & Rakhmonov, S. (2023). IMPROVING AIRWAY PATENCY DURING OPERATIONS IN THE MAXILLOFACIAL REGION IN CHILDREN. Academia Repository, 4(12), 140-145.
16. Zayniddinovich, K. N., Qo'yliyevich, P. S., & Latibovich, S. I. (2023). INCREASING ANESTHESIOLOGICAL PROTECTION DURING SIMULTANEOUS OPERATIONS ON THE ABDOMINAL AND PELVIC REGION IN PATIENTS WITH OBESITY. Academia Repository, 4(11), 321-325.